

zonder handschoenen

Euthanasieangst

Bert Keizer is specialist
ouderengeneeskunde

beeld: Keke Keukelaar

Laatst liep een van onze coassistenten welgemeed mee tijdens de betrekkelijk probleemloze aanloop naar een euthanasie. Het ging allemaal zo makkelijk dat ze zich afvroeg waar artsen nou zo bang voor zijn bij een dergelijk gebeuren.

We gingen het na. Allereerst is er de angst voor vervolging. Daar is geen enkele grond voor. Bij vliegangst kun je nog zeggen: nou ja, zo af en toe komt er wel degelijk eentje naar beneden. Maar die vervolgingsangst bij euthanasie? Hoeveel artsen zijn de afgelopen dertig jaar in Nederland wegens een onterecht uitgevoerde euthanasie in een kerker verdwenen waar zij tot op de dag van vandaag zitten te wachten op een cake met vijl? Nul.

Een tweede veelgenoemde angst – meer een mini-angst – is de vrees voor ‘al het papierwerk’. Je kunt tegenwoordig rond de naderende levensbeëindiging het hele administratieve proces via een voorgedrukte vragenlijst verwerken, waarbij je meteen angst nummer drie de baas wordt: ik ben toch niks vergeten? Want als je de ondraaglijkheid uitputtend beargumenteerd

hebt, schiet de uitzichtloosheid of de wilsbekwaamheid er makkelijk bij in (is mij overkomen).

Waarmee we eigenlijk iets te vroeg bij de angst voor de schouwarts aankomen.

Het is te gek voor woorden, maar bij haar komst denk je dat ze iets vreselijks

gaat ontdekken. Het zou je niks verbazen als de schouwende collega na een vluchtige blik op je papieren zegt: ‘Maar waar is in godsnaam uw Epibratie-Verklaring?’ Waarna zij onverbiddelijk de officier belt, die ze niet meteen aan de lijn krijgt, zodat ze met de hand op de hoorn nog even de tijd heeft om je op pinnige wijze toe te voegen: ‘Ik hoop dat u een rechtsbijstandverzekering hebt.’

Terug naar de uitvoering, want daar treffen we een hele zwerm van angsten. Op weg naar de patiënt struikel je in het betonnen trappenhuis, en je valt zo ongelukkig dat je je eigen door de zenuwen goed doorbloede pectoralis major volspuut met fenobarb, in een hoeveelheid waar drie paarden een hele sjouw aan zouden hebben.

Na binnenkomst in de sterfkamer, voordat je iets met medicatie doet, wil je afscheid nemen. Je bent vergeten wat je wilde zeggen en in je zenuwen zeg je precies wat je had willen vermijden: ‘Tot ziens en ik wens u het allerbeste’, waarop één van de omstanders begint te giechelen (is mij overkomen).

Het infuus is wel aangelegd, maar het blijkt niet doorgankelijk (is mij overkomen). Of het is wel doorgankelijk, maar de medicatie doet niks.

De apotheker heeft alleen fysiologisch zout in de spuit gedaan en de patiënt blijft je twintig minuten lang vragend aankijken. De familie wordt onrustig, later woedend (is mij in een droom overkomen). Of: de patiënt drinkt het drankje en begint al na één slok onbedaarlijk te hoesten en te braken (is mij overkomen).

Nou vergeet ik nog de eerste angst bij uitvoering: de patiënt wil eigenlijk niet en zegt dat op het aller-, maar dan ook echt het allerlaatste moment (is mij overkomen). Waarom zou je daar bang voor zijn? Omdat het betekent dat jij de hele toestand niet goed hebt ingeschat. Geen geringe blunder, zou ik zeggen. Kijk eens in wat voor rotsituatie je alle betrokkenen gema-noeuvreed hebt!

Nou vergeet ik nog de angst voor de SCEN-arts (‘noemt u dit een verslag?’) en over onze eigen doodsangst wil ik het helemaal niet hebben. Kortom, euthanasie? Fluitje van een cent.

*‘Tot ziens en ik wens u
het allerbeste’*